

Конституція України як фактор консолідації українського народу.

Однією з найбільш шанованих суспільних цінностей сучасності є конституція. На сьогодні у світі діє більше 200 конституцій. Конституції стали найважливішим здобутком національної політико-правової думки, втілили найкращі здобутки державотворення, а у ряді країн - нормативно закріпили перемоги у революціях, війнах за незалежність тощо.

Для України Конституція 28 червня 1996 р. стала символом консолідації Українського народу в розбудові України як суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави. Водночас Конституція 1996 р. є найважливішою категорією національного конституційного права. Термін "Конституція" є досить поширеним, ця юридична категорія виникла задовго до зародження самого конституційного права як галузі права і вживалася у різних значеннях у багатьох сферах суспільного життя.

За своєю сутністю Конституція України є актом найвищої юридичної сили, що належним чином унормовує політичну волю народу України, як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні.

За своїм змістом Конституція України є універсальним регулятором найбільш важливих суспільних відносин в усіх сферах суспільного та державного ладу України - у політичній, економічній, соціальній, культурній (духовній), екологічній, інформаційній та ін. Основний Закон також унормовує загальні засади, принципи усіх основних інститутів національного конституційного права - інституту основ конституційного ладу України, інституту конституційно-правового статусу людини і громадянина, інституту безпосередньої демократії, інституту основ організації та діяльності органів виконавчої влади, інституту адміністративно-територіального устрою України та інституту місцевого самоврядування, а також інституту правового захисту Конституції України.

Важливість змісту Основного Закону обумовлює її відповідну юридичну силу. За своєю юридичною силою Конституція України є головним, найважливішим нормативно-правовим актом у системі джерел національного права України, основним джерелом конституційного права і всіх інших галузей права України.

Конституція України має особливий нормативний склад. Основний Закон об'єднує в своєму складі норми, які є нормами прямої дії. Вони знаходять свій подальший розвиток і деталізуються в інших нормативно-правових актах, але це не спростовує можливості застосовувати норми Конституції України безпосередньо, особливо тих норм, які визначають основні права і свободи людини і громадянина. Так, ч. 3 ст. 8 Конституції України визначає: "Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується".

Таким чином, Конституція України, маючи особливий нормативний склад і систему відповідних національних і міжнародних гарантій своєї чинності, залишається нині найбільш активним регулятором фундаментальних суспільних відносин, які складають предмет національного конституційного права.

Конституція України 1996 р. належить до кодифікованих конституційних актів. Вона існує у вигляді єдиного нормативно-правового акта, що складається із трьох основних частин: преамбули, основної частини, прикінцевих і перехідних положень. У свою чергу, основна частина та прикінцеві і перехідні положення Конституції України складаються із 15 самостійних розділів, що включають 161 статтю (розділи I-XIV) і 14 пунктів (розділ XV). Преамбула Конституції України 1996 р. визначає основні цілі, задля досягнення яких було прийнято цю Конституцію, а саме: забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя; зміцнення громадянської злагоди; розвиток і зміцнення демократичної, соціальної, правової держави.

Нормативну частину Конституції України 1996 р. складає переважно її основна частина, що складається з 13 розділів та 159 статей. Основну частину Конституції України 1996 р. складають групи норм Конституції, що визначають загальні засади суспільного і державного ладу; права, свободи та обов'язки людини і громадянина; конституційні основи виборів і референдумів; правовий статус вищих органів державної влади - Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України; правовий статус прокуратури; систему та функції судів загальної юрисдикції; особливості адміністративно-територіального устрою України; основи місцевого самоврядування; порядок внесення змін до Конституції України тощо.

Головний спеціаліст відділу взаємодії з
суб'єктами державної реєстрації та підвищення
кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Головного
територіального управління юстиції у Харківській області

Г.О. Котляр